

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Sabola a soudců Mgr. Jana Ferfeckého a Mgr. Martina Lachmanna ve věci

žalobce: **M. D.**, státní příslušnost Turecko
pobytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vyrozumění žalovaného ze dne 13. 12. 2021 o tom, že žádost žalobce ze dne 9. 12. 2021 není žádostí o udělení mezinárodní ochrany

takto:

- I. Vyrozumění ze dne 13. 12. 2021, č. j. MV-204190-2/OAM-2021, informující žalobce o tom, že jeho žádost ze dne 9. 12. 2021 není žádostí o udělení mezinárodní ochrany a se žalobcem proto není možné zahájit příslušné správní řízení, **bylo nezákonné.**
- II. Žalovanému **se ukládá** neprodleně upustit od zásahu do práv žalobce a s jeho žádostí ze dne 9. 12. 2021 nakládat jako se řádnou a včasnou žádostí o mezinárodní ochranu.
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce byl zajištěn Policií ČR a dne 24. 11. 2021 umístěn do Zařízení pro zajištění cizinců Balková (dále jen „**ZZC Balková**“). Téhož dne byl za přítomnosti tlumočníka poučen o

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

možnosti požádat o mezinárodní ochranu ve smyslu § 3a odst. 1 písm. a) bod 4 a § 3b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o azylu**“). Byl poučen o důvodech udělení azylu a doplňkové ochrany a informován o tom, že o mezinárodní ochranu lze požádat jen ve lhůtě 7 dnů od tohoto poučení s tím, že po této lhůtě oprávnění zaniká. Od 24. 11. 2021 do 2. 12. 2021 byl žalobce v souvislosti s protiepidemiologickými opatřeními umístěn v karanténním režimu.

2. Dle 9. 12. 2021 žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany. Tato žádost byla Policií ČR předána žalovanému, který žalobce vyrozuměním ze dne 13. 12. 2021, č. j. MV-204190-2/OAM-2021 (dále jen „**vyrozumění**“), ve smyslu § 3b zákona o azylu informoval o tom, že jeho žádost není žádostí o udělení mezinárodní ochrany a se žalobcem proto není možné zahájit příslušné správní řízení. Žádost totiž nepodal ve lhůtě 7 dnů, která v jeho případě uplynula dne 1. 12. 2021. Žalovaný připustil, že v důsledku karantény byla do určité míry ztížena možnost podání příslušné žádosti o mezinárodní ochranu, nicméně ta byla ukončena dne 2. 12. 2021 a žalobce tak měl dostatek času příslušnou žádost podat. S ohledem na § 3b odst. 3 zákona o azylu pak žalovaný dodal, že z žádosti žalobce nevyplývala podstatná změna okolností ve vztahu k možnému pronásledování nebo hrozbě vážné újmy, která jediná by mohla být důvodem pro přijetí opožděné žádosti.

II. Žaloba

3. Žalobce proti vyrozumění žalovaného brojil zásahovou žalobou, v jejímž úvodu popsal, že žádost o mezinárodní ochranu podal z důvodu, že je členem politické strany a účastnil se protivládních demonstrací v Turecku, během nichž byl fyzicky napadán; kromě toho mu také hrozí odvod na vojnu.
4. Pokud jde o vlastní žalobní námitky, žalobce poukázal na to, že ihned po svém zajištění musel absolvovat karanténu, která skončila až po uplynutí 7 denní lhůty pro podání žádosti. V průběhu karantény nebylo žalobci poskytováno právní poradenství a neměl možnost žádost podat – ztížené podmínky ostatně uznává i žalovaný. Dále žalobce vysvětlil, že žádost o mezinárodní ochranu podal sedmý den po skončení karantény z toho důvodu, že teprve šestý den (8. 12. 2021) mu byla poskytnuta právní konzultace. Hned následující den přitom žalobce svou žádost podal. Skutečnost, že žalobce neměl přístup k právnímu poradenství až do 8. 12. 2021, žalovaný nijak nezohlednil.
5. Druhý námitkový okruh pak poukazoval na porušení evropského práva. Stanovení lhůty 7 dnů podle žalobce porušuje čl. 10 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „**procedurální směrnice**“), podle kterého nelze žádosti o mezinárodní ochranu vyloučit z posuzování jen proto, že nebyly podány co nejdříve. Žalobce se dovolával vzestupného vertikálního účinku čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice a dále principu *non-refoulement* vyjádřeného v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Žalobce též navrhoval, že v souvislosti s výkladem čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice je možné položit předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie (dále jen „**SDEU**“).
6. Žalobce navrhl, aby soud určil, že nezahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo nezákonným zásahem a uložil žalovanému tento zásah ukončit.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě odmítl, že by se dopustil nezákonného zásahu. Zdůraznil, že žalobce byl o 7 denní lhůtě poučen za přítomnosti tlumočníka, což vlastnoručním podpisem potvrdil. Žalovaný postupoval přesně dle platné právní úpravy, práva žalobce nijak nezkrátil. Nedochází zde ani ke kolizi s čl. 8 či 10 procedurální směrnice. Vzhledem k tomu, že podání žádosti je relativně nenáročným úkonem, nevyžadujícím právní asistenci, neměl žalobce fakticky důvod s podáním žádosti otálet.
8. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

9. Městský soud v Praze projednal předmětnou žalobu jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného podle části třetí hlavy druhé dílu třetího zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Nejprve se přitom zabýval tím, jestli postup žalovaného, který žalobce napadá, pojmově může být nezákonným zásahem ve smyslu legislativní zkratky v § 82 s. ř. s. (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015 - 160, č. 3687/2018 Sb. NSS, jenž byl sice později zrušen nálesem Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, v této části však jeho závěry zpochybněny nebyly). Soud vyšel z toho, že žalobce se domáhá ochrany proti postupu žalovaného, který neakceptoval jeho žádost o mezinárodní ochranu a informoval jej, že ji za takovou žádost nepovažuje a příslušné správní řízení tak nemohlo být zahájeno. Fakticky se tedy domáhal toho, aby bylo s jeho žádostí nakládáno jako s řádně podanou.
10. Ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, č. 603/2005 Sb. NSS).
11. V obecné rovině nelze mít jistě pochyb, že napadeným postupem žalovaného může být žalobce přímo zkrácen na svých právech, neboť nebude rozhodováno o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Soud se proto prioritně zaměřil na 4. podmínku, tj. jestli takový úkon může být pojmově „zásahem“. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak je – jde o jednání správního orgánu v rámci výkonu veřejné správy, jež není správním rozhodnutím podle § 65 s. ř. s., ani kvalifikovanou nečinností ve smyslu § 79 s. ř. s. Na tom, že zde nejde o správní rozhodnutí, nemění nic ani skutečnost, že postup žalovaného byl vydáním vyrozumění dle § 3b odst. 3 zákon a azylu zachycen písemně. Podstata toho, čeho se chce žalobce domoci, totiž leží v rovině faktické. Žalobci nejde o to zrušit vyrozumění žalovaného, ale o to, aby s jeho žádostí bylo řádně nakládáno. Vyrozumění je ostatně do značné míry bezformálním přípisem, který nemá podobu rozhodnutí (výrok, odůvodnění, případně poučení), nepředcházelo mu ani žádné formalizované řízení (zákon o azylu zde ani žádný formalizovaný proces nepředpokládá) a podle soudu tak i z tohoto důvodu nejsou zcela a bez dalšího naplněny předpoklady pro naplnění znaků správního rozhodnutí v jeho materiálně-formálním pojetí (srov. Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 514-516). Pro tento závěr pak svědčí – Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

přínejmenším implicitně – i případy, kdy byly zásahové žaloby směřující proti postupu žalovaného, spojeného s (ne)přijetím či (ne)vyřízením žádosti o mezinárodní ochranu meritorně projednány (viz rozsudky zdejšího soudu ze dne 16. 4. 2018, č. j. 6 A 13/2016 - 45, nebo Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2019, č. j. 5 Azs 53/2019 - 37).

12. Městský soud v Praze tak projednal předmětnou žalobu jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného podle části třetí hlavy druhé dílu třetího s. ř. s., ověřil přitom, že žaloba byla podána včas a je přípustná, neboť se ochrany nelze domáhat jinými prostředky (§ 84 a 85 s. ř. s.).
13. O podané žalobě rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, jelikož účastníci řízení s rozhodnutím ve věci bez jednání souhlasili (souhlas žalobce byl presumován). Soud rovněž neshledal důvod ve věci provádět dokazování, neboť samotný skutkový stav a průběh celé věci je mezi stranami nesporný – nezbytné obrysy skutkového stavu věci jsou dostatečně zřetelné ze shodných tvrzení účastníků řízení a podpořeny předloženým spisovým materiálem. Žalobce nadto proti postupu žalovaného brojí čistě v rovině právní, nikoli skutkové.
14. Soud při posouzení věci vycházel především z následující právní úpravy.
15. Podle § 3b odst. 1 zákona o azylu oprávnění cizince podat žádost o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců zaniká uplynutím 7 dnů ode dne, kdy byl policií informován o možnosti požádat o udělení mezinárodní ochrany na území a důsledcích spojených s uplynutím této lhůty.
16. Zákon o azylu dále připouští věcné posouzení i pozdě učiněného podání (žádosti o udělení mezinárodní ochrany), a to v případě, lze-li se na základě jeho obsahu důvodně domnívat, že došlo k podstatné změně okolností vztahujících se k možnému pronásledování žadatele nebo hrozbě vážné újmy. V souladu s § 3b odst. 3 zákona o azylu je žalovaný povinen vyrozumět cizince o tom, zda se jeho projev vůle za podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany považuje či nikoli.
17. Podle čl. 8 odst. 1 procedurální směrnice platí, že pokud státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti nacházející se v detenčních zařízeních nebo na hraničních přechodech na vnějších hranicích chtějí učinit žádost o mezinárodní ochranu, členské státy jim poskytnou informace k tomu nezbytné. V těchto detenčních zařízeních a na hraničních přechodech zajistí členské státy tlumočení nezbytné pro usnadnění přístupu k azylovému řízení.
18. Podle čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice členské státy zajistí, aby žádosti o mezinárodní ochranu nebyly zamítnuty nebo vyloučeny z posuzování pouze proto, že nebyly podány co nejdříve.
19. Podle čl. 33 odst. Úmluvy o právním postavení uprchlíků platí, že žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice země, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.
20. V prvé řadě se soud zabýval námitkami druhého žalobního bodu, tj. souladností národní úpravy s požadavky evropského práva, potažmo mezinárodněprávních závazků České republiky. Předeseílá přitom, že problematikou sedmidenní lhůty k podání žádosti dle § 3b odst. 1 zákona o azylu se již dříve zabýval i Ústavní soud.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

21. Konkrétně šlo o nález ze dne 29. 11. 2016, sp. zn. I. ÚS 630/16, který se sice primárně týkal přezkumu rozhodnutí o vyhoštění, nicméně se vyjadřoval i k délce sedmidenní lhůty k podání žádosti o mezinárodní ochranu (řízení o mezinárodní ochraně by účinně odložilo vlastní vyhoštění). K námitce příliš krátké lhůty přitom Ústavní soud uvedl, že z ústavního hlediska není její délka prioritním problémem – podání žádosti je zcela neformalizovaným úkonem a povinnosti cizince je pouze policii sdělit, že žádá o mezinárodní ochranu. Zároveň ale Ústavní soud upozornil na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), která varuje před automatickým a mechanickým používáním krátkých lhůt, které nemusí zajišťovat dostatečnou ochranu před porušením zásady *non-refoulement* (čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků) a čl. 3 Úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod (např. rozsudek ve věci *Jabari proti Turecku* ze dne 11. 7. 2000, č. 40035/98, § 40; či *I. M. proti Francii* ze dne 2. 2. 2012, č. 9152/09). Ve věci *Jabari proti Turecku* ESLP státu toto vytkl a upozornil jej, že nedodržení lhůty k registraci žádosti (zde pět dnů) nesmí cizince zbavovat náležitého posouzení jeho obav z navrácení do země původu a hájitelnosti jeho tvrzení.
22. V této souvislosti Ústavní soud akcentoval význam práva na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a připomněl, že zajištěním kvalifikované právní pomoci a případným prominutím zmeškáním lhůty při porušení tohoto závazku budou respektovány i požadavky judikatury ESLP. Jinak řečeno, dle Ústavního soudu by krátká lhůta a absence právní pomoci mohla být kompenzována např. možností požádat o prominutí zmeškání lhůty dle § 41 správního řádu.
23. Na základě právě uvedeného je tedy možné dílčím způsobem uzavřít, že sedmidenní lhůtu lze z ústavněprávního hlediska (a z pohledu mezinárodních závazků České republiky) obecně akceptovat (obdobně též rozsudek zdejšího soudu ze dne 29. 8. 2016, č. j. 8 A 224/2015 - 47). Cizinec ostatně v režimu české právní úpravy nutně nebude navrácen do země původu ihned, ale až na základě rozhodnutí o vyhoštění, proti němuž se může bránit odvoláním, popřípadě správní žalobou (v konečném důsledku je mu tedy garantován účinný prostředek nápravy ve smyslu čl. 13 Úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod). Bez dalšího však nelze – a to právě i vzhledem k zásadě *non-refoulement* namítané žalobcem – takto krátkou lhůtu k podání žádosti uplatňovat ve světle připomínané rozhodovací praxe ESLP a Ústavního soudu automaticky a bez zohlednění okolností každého případu. Zvláště je pak třeba neopomenout posouzení z pohledu přístupu cizince k účinné právní pomoci, přičemž samotná existence procesní obrany proti správnímu vyhoštění na tom nic nemění. Jinak by totiž byla celá úprava přiznávání mezinárodní ochrany fakticky vyprázdněna a celá problematika zredukována prakticky jen na to, jestli je možné cizince vyhostit či nikoli, aniž by ten mohl účinně získat status azylanta, či beneficenta doplňkové ochrany. Cizinec by však měl mít právo na to, aby byl jeho případ řádně projednán v azylovém řízení, to znamená, aby byl účinně (a meritorně) posouzen jeho azylový příběh a možnost hrozícího pronásledování či jiné vážné újmy.
24. V každém případě však platí, že ani Ústavní soud ani ESLP existenci určité lhůty k podání žádosti o mezinárodní ochranu obecně nevylučují. Na náhledu soudu o přípustnosti sedmidenní lhůty nemění nic ani čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice, který se již přímo týká okamžiku podávání žádosti o mezinárodní ochranu a který zapovídá, aby byly žádosti vyloučeny z posuzování pouze proto, že nebyly podány co nejdříve. Unijní zákonodárce zde použil neurčitého právního pojmu (*co nejdříve*), což dle soudu nutně a bez dalšího nevylučuje aplikaci určité lhůty k podání žádosti, pokud ta není *a priori* nereálná z pohledu

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

možnosti žádost o mezinárodní ochranu podat rozumně a při respektování všech garancí v podobě tlumočení či nezbytné právní pomoci. Soud připomíná, že stanovení určité lhůty absolutně nevylučuje ani judikatura ESLP (viz výše), přičemž i z procedurální směrnice a jejího odůvodnění lze dovodit, že smyslem citovaného požadavku je požadavek přiměřených lhůt zajišťujících účinný přístup ke všem zárukám (bod 20. preambule), nikoli jejich úplné vyloučení.

25. Stanovení takové lhůty má ostatně i svůj význam. Důvodová zpráva k zákonu č. 2/2002 Sb., kterým bylo toto ustanovení do zákona o azylu zavedeno, k tomu uvádí, že „(b)ez časového omezení by učiněním prohlášení o azylu a následným obligatorním zahájením řízení v době před ukončením pobytu cizince v tomto zařízení mohl být mařen účel řízení o správním vyhoštění.“ Jinak řečeno, smyslem této úpravy je nalezení kompromisu mezi možností podat žádost o mezinárodní ochranu a snahou, aby nedocházelo k maření procesu správního vyhoštění, např. podáním žádosti na poslední chvíli před realizací vyhoštění.
26. Uplatňování zákonem předepsané lhůty pak bude z hlediska požadavků čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice obecně přípustné tím spíše v situaci, kdy je stanovení lhůty „kompenzováno“ jinými nástroji. Tak je tomu i v případě zákona o azylu, který společně se stanovením omezující lhůty požaduje poučení cizince o možnosti podání žádosti o mezinárodní ochranu za přítomnosti tlumočníka (v tomto ohledu je národní úprava zcela souladná s čl. 8 odst. 1 procedurální směrnice) a dále předpokládá možnost podat žádost o mezinárodní ochranu i po uplynutí této lhůty tehdy, pokud došlo k podstatným změnám okolností, vztahujících se k možnému pronásledování cizince nebo hrozbě vážné újmy. Sedmidenní lhůta dle § 3b odst. 1 zákona o azylu proto dle soudu není sama o sobě bez dalšího v rozporu ani s požadavky unijního práva, neboť obecně nevylučuje možnost žádost účinně (v přiměřené lhůtě) podat. Potud tedy postup žalovaného správního orgánu a jeho právní názor ob stojí.
27. Takový závěr by ovšem byl na skutkovém půdorysu projednávané věci příliš zjednodušujícím. Soud totiž nemohl odhlédnout od toho, že při interpretaci a aplikaci předmětné lhůty je nutné úpravu procedurální směrnice reflektovat vždy v návaznosti na všechny rozhodné okolnosti případu. Pokud by totiž cizinec z nějakého objektivního důvodu nebyl schopen žádost o mezinárodní ochranu účinně podat, dostala by se formální aplikace zákonné lhůty v konkrétním případě do rozporu se smyslem a účelem čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice (viz výše). Stejně tak je nutné v tomto ohledu reflektovat i rozhodovací praxi ESLP, jehož judikatura je ostatně relevantní i při výkladu unijního práva (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012 - 34). V návaznosti na to pak samozřejmě nelze odhlížet ani od povinnosti soudů členských států vykládat vnitrostátní předpisy takovým způsobem, aby bylo dosaženo cílů stanovených směrnicemi – tzv. nepřímý účinek směrnice (srov. rozsudek SDEU ze dne 13. 11. 1990, *Marleasing SA*, C-106/89). Optikou čl. 10 odst. 1 procedurální směrnice je proto nutné vykládat i § 3b odst. 1 zákona o azylu. Obdobně je pak potřeba přihlížet i k požadavkům českého ústavního pořádku a judikatury Ústavního soudu; v tomto kontextu půjde zejména o právo na právní pomoc ve smyslu čl. 37 odst. 2 Listiny.
28. Ze shora předestřených judikatorních i legislativních východisek přitom jednoznačně vyplývá, že k aplikaci lhůty k podání žádosti o mezinárodní ochranu nelze přistupovat mechanicky. Jinými slovy je nezbytné zohlednit i případné zvláštní okolnosti té které věci, jež by vedly k tomu, že formálně předepsaná lhůta by byla nepřiměřená, tj. neumožňovala žádost účinně podat.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

29. A právě takové okolnosti nastaly i v nyní projednávané věci.
30. Prvním podstatným momentem je povinnost žalobce podrobit se karanténním opatřením. Jakkoli byl přitom žalobce dne 24. 11. 2021 řádně a za přítomnosti tlumočníka poučen o tom, že může žádost podat jen ve lhůtě sedmi dnů ode dne, v němž byl o této možnosti poučen, nelze přehlížet, že od téhož dne byl umístěn do karantény. Tím byl z povahy věci značně omezen jeho kontakt s vnějším světem. Karanténa žalobci skončila dne 2. 12. 2021. Sám žalovaný pak připouští, že žalobce byl v rámci karantény částečně omezen v možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu. Soud samozřejmě netvrdí, že podání žádosti nebylo během karantény vůbec řešitelné (např. její předání při servírování jídla apod.), nucená izolace však možnost nerušeného podání žádosti nepochybně komplikovala. Především z toho důvodu, že žalobce byl z povahy věci více či méně odříznut od vnějších informací a nemohl se s nikým osobně poradit.
31. Byl to přitom žalovaný, který ve vyrozumění i ve vyjádření k žalobě akcentoval, že i po konci karantény měl žalobce dost času žádost o mezinárodní ochranu podat. Přes jím akcentované znění zákona o počátku sedmidenní lhůty tak sám žalovaný implicitně připustil, že žalobce mohl podat žádost i po jejím formálním uplynutí (počítané od 24. 11. 2021, tj. i po 1. 12. 2021). Rovněž podle názoru soudu nařízení karantény do jisté míry modifikuje určení počátku lhůty okamžikem poučení o možnosti žádost podat v § 3b odst. 1 zákona o azylu. To představuje pravidlo pro standardní situace, nicméně během karantény je pobytový režim žadatele v zařízení omezen, a to zvláště z hlediska jeho práva na právní pomoc.
32. Tím se soud dostává k druhému důležitému aspektu případu, a to skutečnosti, že se právní porady žalobci dostalo až dne 8. 12. 2021. V již citovaném nálezu sp. zn. I. ÚS 630/16 Ústavní soud zdůraznil zvláštní postavení osob, které se nacházejí v zařízení pro zajištění cizinců, a tudíž jsou zbaveny osobní svobody: *„Reálné možnosti osob zbavených svobody zvolit si právního zástupce, poradit se s ním, a zajistit si tak efektivně právní pomoc jsou ve srovnání s osobami na svobodě podstatným způsobem omezeny.“* Připomněl, že osoby, které jsou zbaveny osobní svobody, jsou v neznámém prostředí, neznají jazyk, neorientují se v právním systému daného státu a hrozí jim závažná újma při návratu, mají zvláštní potřebu účinné právní pomoci; pouze díky kvalifikované právní pomoci bude zajištěno, že dotčené osoby plně chápou význam a důsledky všech řízení, která se s nimi vedou, a všech právních možností, které se jim nabízejí.
33. Soud nepřehlédl, že na rozdíl od případu řešeného v citovaném nálezu Ústavním soudem byl v nynější věci žalobce poučen o tom, že evropské právo cizinci neumožňuje libovolně si zvolit zemi, v níž požádá o udělení mezinárodní ochrany, čímž nepochybně byla jeho právní nejistota do určité míry omezena. Soud rovněž nijak nerozporuje, že prohlášení o mezinárodní ochraně není nijak vysoce formalizovaným či odborným úkonem. Ani tyto skutečnosti však v dané věci nesnižují význam právní pomoci, a to zvláště u žalobce, který byl nejen omezen na osobní svobodě v zařízení pro zajištění cizinců, ale navíc umístěn do karantény, v níž mu bez dalšího nemohla být (přinejmenším nebyla) právní pomoc poskytnuta. Z tohoto důvodu bylo podle soudu namístě, aby byl žalobci po skončení karantény poskytnut rozumný časový prostor pro právní poradu.
34. Jediný výklad, který na podkladě skutkových okolností projednávané věci vede k efektivnímu zajištění práva žalobce požádat o mezinárodní ochranu, je tedy takový, že sedmidenní lhůta běžela až od okamžiku skončení karantény, kdy již žalobce nebyl nijak

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

omezen v možnosti a způsobech žádost podat a především kdy již si bez omezení mohl vyžádat právní poradou. Jinými slovy je třeba vycházet z toho, že po dobu karantény, kdy žalobce podle všeho neměl přístup k právní pomoci, lhůta neběžela. Ve výsledku přitom žalobce podal žádost právě sedmý den od skončení karantény (konec karantény 2. 12. 2021, žádost podána 9. 12. 2021) a nadto ve zřejmé návaznosti na proběhlou právní poradou. Vzhledem k tomu, že mu byla právní poradou poskytnuta až dne 8. 12. 2021, žádost ostatně ani nemohl (pokud chtěl skutečně využít právní poradenství) podat dříve. Pro úvahy soudu bylo v této souvislosti též podstatné, že z postupu žalobce *prima facie* nevyplývá účelovost a snaha o oddálení vyhoštění. Žalobce podal žádost sedmý den po skončení karantény (bezprostředně po absolvování právní porady) a nikoli např. po několika měsících v souvislosti s tím, že by měl být v krátké době vyhoštěn (o tom soudu není nic známo).

V. Závěr a náklady řízení

35. S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti proto Městský soud v Praze shledal žalobu důvodnou a podle § 87 odst. 2 s. ř. s. rozhodl o tom, že provedený zásah (postup žalovaného spočívající ve vyrozumění o tom, že jeho žádost není žádostí o udělení mezinárodní ochrany a se žalobcem proto není možné zahájit příslušné správní řízení) byl nezákonný. Vzhledem k tomu, že takový zásah (jeho důsledky fakticky představující nečinnost žalovaného) stále trvá, soud zároveň žalovanému uložil, aby se žádostí žalobce ze dne 9. 12. 2021 nakládal jako se řádnou a včasnou žádostí o mezinárodní ochranu, jež tedy nebyla podána opožděně po lhůtě sedmi dnů.
36. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl sice ve věci úspěšný, a proto by mu náleželo právo na náhradu nákladů řízení, nicméně žalobci žádné náklady nevznikly. Žalobce byl *ex lege* osvobozen od placení soudního poplatku a nebyl zastoupen advokátem (žalobci tedy nevznikly ani náklady spojené s odměnou za zastupování). Proto soud rozhodl o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 23. března 2022

Mgr. Aleš Sabol v. r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.